

ધરતી પર નું કલ્યવૃક્ષ

સરગવો

કલ્યવૃક્ષ એટલે એવું વૃક્ષ કે જેની તમામ વસ્તુઓ સમગ્ર જીવ સૃષ્ટિ માટે ઉપયોગી હોય તેમજ તે વૃક્ષ વપરાશકાર ની જરૂરીયાતો પુરી કરવામાં સર્વાત્મ હોય ઓષ્ઠધ, આહાર, આંજ્ઞિકા, પર્યાવરણ, જીવી બાબતે સર્વગુણ સંપન્ન એવું પૃથ્વી પર નું સરગવો વૃક્ષ એ માનવજીત, પશુ, પક્ષીઓ માટે પરોપકારી બહુઉપયોગી “કલ્યવૃક્ષ” છે.

સર્વ માટે ઉપયોગી સરગવો (માનવ જાત)

- (૧) સરગવો લગભગ ૩૦૦ થી ૫૦૦ રોગો અટકાવામાં ઉપયોગી છે.
- (૨) ડાયાબીટીસ, બ્લડ પ્રેશર, કોલેસ્ટ્રોલ નિયંત્રણમાં રાખે છે.
- (૩) નેત્ર અને ચર્મ રોગમાં ઉપયોગી છે.
- (૪) એન્ટી અલ્સર, એન્ટી ટ્યુમર (કેન્સર), એન્ટી ફંગલ, એન્ટી એજંગ ગુણો ધરાવે છે.
- (૫) એન્ટી કોલેસ્ટ્રોલ તથા થાઈરોઇડ ના દર્દીઓ માટે આશીર્વાદ રૂપ છે
- (૬) સાંધાના અને વાના દુખાવામાં રાહત આપે છે.

હાલ સરગવાનાં પાંડા નો તથા શીગનો પાવડર પણ બજારમાં ઉપલબ્ધ છે અને ખેડૂતો સરગવાના વાવેતર થકી મુલ્યવર્ધન કરી કૂષિ આવકમાં નોંધ પાત્ર વધારો કરી શકાય તેવો સરળ, ઓછા પાણી, દવા, ખાતર અને કાળજી વિના થતો પાક છે.

સરગવાના પાન નાં પોષક તત્ત્વો

૧	દૂધ કરતા ૧૦ થી ૧૭ ગાણુ કેલ્શીયમ	૫	કેળા કરતા ૧૫ ગાણુ પોટેશીયમ
૨	ગાજર કરતા ૧૦ ગાણુ વિટામીન A	૬	દહી કરતા ૮ ગાણુ પ્રોટીન
૩	પાલક કરતા ૨૫ ગાણુ આર્યન (લોહ તત્ત્વ)	૭	ઓમેગા, ૩, ૪, ૮, વિટામીન A થી Z
૪	૮૨ પ્રકારના ન્યુટ્રીશન તત્ત્વો	૮	૪૬ પ્રકારના એન્ટી ઓક્સિડન્ટ
૮	સરગવાની શીગની વિવિધ પ્રકારના શાક, શીગનુ જ્યુસ, સંભાર બનાવી આહાર માં લઈ શકાય છે.		

પાવડર આયુર્વ્દાચાર્ય ની સલાહ અનુસાર અડધી ચમચી રૂપે હુંકળા પાણી સાથે સરળતાથી લઈ શકાય છે.

સર્વ માટે ઉપયોગી સરગવો (પશુ ધન)

(૧) ધરની આસપાસ વાવેતર કરીને....

જ્યાં ધર વપરાશના પાણીનો નિકાલ હોય અથવા કોઢારની બાજુમાં થોડી જગ્યામાં પાળીયા બનાવી બે લાઈન વચ્ચે ત ફૂટના અંતરે અને દરેક પાળીયા ઉપર પાંચ ઈંચના અંતરે સરગવાના બીજનું વાવેતર કરવાથી તેના પાંદડાનો લીલા ચારા તરીકે ઉપયોગ કરી શકાય છે.

ક્રમ	વિગત	ડકા
૧	પ્રોટીન	૨૦.૧૫
૨	ફેટ	૩.૫૬
૩	રેસા	૧૬.૫૩

વાવેતર બાદ દર ૬૦ દિવસે ખૂબ જ સારો પૌષ્ટીક ચારો મેળવી શકાય છે, ચાફ્કટરથી ૨ થી ત સે.મી. ના ટુકડા કરી પશુને અન્ય સુકાચારા સાથે ૫ થી ૭ કિલો મીલ્સ કરી આપી શકાય છે.

સરગવાના પાંદડાના ફાયદા.

- બારેમાસ લીલોચારો મળી રહે છે.
- ઓછા પાણી અને ઓછી માવજતની જરૂર પડે છે.
- સુકા દ્રવ્યોની માત્રા વધારે હોવાથી અન્ય ચારો ઓછો આપવો પડે છે.
- પોષક તત્વો (પ્રોટીન, ફેટ) ની માત્રા સારી હોવાથી ખાણ-દાણ ઓછું આપવાથી ખર્ચમાં ઘટાડો થાય છે.
- સરગવાના પાંદડામાં ખનીજ તત્વો પ્રચુર માત્રામાં હોવાથી પશુ વંધ્યત્વના પ્રશ્નો નિવારી શકાય છે.
- સરગવાના પાંદડામાં પ્રોટીન અને ફેટ પુરતા પ્રમાણમાં હોવાથી દૂધાળા પશુનું દૂધ વધારવા, ફેટનું પ્રમાણ જાળવવા, વૃધ્ધિ વિકાસ દર અને પ્રજનન ક્ષમતા માટે ઉત્તમ આહાર છે.

(૨) ખેતરમાં વાવેતર કરીને....

- સરગવાનું વાવેતર બીજ અથવા રોપા મારકટ થઈ શકે.
- વાવેતર માટે બે પાળીયા વચ્ચેનું અંતર ૨૦ થી ૩૦ સે.મી. અને બે રોપા / બીજ વચ્ચેનું અંતર ૫ થી ૧૦ સે.મી. હોવું જોઈએ. ૧ હેક્ટર માટે અંદાજીત ૨૦ કિલો બીયારણાની જરૂર પડે છે.
- પ્રથમ કાપણી ૮૫ થી ૯૦ દિવસે આવે છે . ત્યારબાદ ૬૦ દિવસે કરી શકાય છે.
- સરગવાની કાપણી જમીનની સપાટીથી ૩૦ સે.મી. જેટલી ઉંચાઈએથી કરવાની હોય છે.
- ૧ હેક્ટર જમીનમાંથી ૧૨૫ થી ૧૫૦ ટન લીલોચારો મળે છે.

સુમુલ પરિવારના તમામ સત્યશ્રીઓ....

સરગવો એ આપણા આર્થિક ઉપાર્જન, માનવ આહાર તેમજ સરગવાના પાંદડા એ પશુ આહાર માટે પણ ખુબજ મુલ્યવાન હોય આપણી દૂધ મંડળીના દરેક સત્યો દ્વારા ઓછામાં ઓછુ એક સરગવાનું ઝડ વાવે તેવું આયોજન કરીએ તેવી વિનંતી છે.
સરગવાની ઉત્તમ જાત ના રોપા મેળવવા મંડળી પર આવતા ડિલ સ્ટાફને ઓર્ડર આપવા વિનંતી છે.

આપનો વિશ્વાસુ

(માનસિંહ કે. પટેલ)

પ્રમુખશ્રી સુમુલ ડેરી, સુરત.

તથા

નિયામક મંડળના સત્યશ્રીઓ